

Ceļš līdz debijas grāmatai

Inga Kaļva-Miņina

Vai ir viegli izdot savu pirmo grāmatu? Kā atrast īsto izdevniecību, kurai uzticēt radošo veikumu? Šie ir vien daži jautājumi, kas mēdz ienākt prātā katram, kurš lolo sapni par savu grāmatu. Tādēļ šoreiz aicinu izlasīt divu jauno autoru – Lienes Pinkovskas un Kristīnes Sekijevskas – pieredzes stāstus, kas varbūt iedvesmos arī citus rakstītājus. Abas autoras, kuras nāk no Līvāniem un Preiļiem, šogad piedzīvojušas savu debijas grāmatu iznākšanu.

«Miega rūķis Tillijs un brīnumzoliņe Nr. 31»

Natālijas Petruhinās foto

LIENE PINKOVSKA ir bērnu grāmatas “Miega rūķis Tillijs un brīnumzoliņe Nr. 31” autore.

Pastāsti par sevi un savu saikni ar Latgali.

– Dzīvoju Jelgavas novada Ozolniekos, kopā ar vīru strādājam mērniecības un ģeodēzijas uzņēmumā «GEOMATIC». Strādājam savā labā, līdz ar to man nav nekādu problēmu gan slēgt līgumus ar klientiem, gan arī birojā noslaucīt putekļus. Izglītība man ir saistīta ar uzņēmējdarbības vadību un ekonomiku.

Esmu dzimusi un uzaugusi Līvānos, šeit arī absolvēju Līvānu 1. vidusskolu. Regulāri braucam ar ģimeni ciemos uz Līvāniem, jo tur dzīvo mani vecāki un brālis, kā arī citi tuvi un mīļi cilvēki. Jokojoties

saku, ka Latgales cilvēku labestības un viesmīlības augsto līmeni varētu pat zinātniski pierādīt.

Kā tapa šī grāmatu bērniem?

– Viss aizsākās pandēmijas laikā, kad daudz laika mājās pavadīju kopā ar bērniem. Izlasījām visas grāmatas, kuras mums bija, bet pie jaunām nevarējām tikt, jo bibliotēkas bija slēgtas, grāmatu veikali tāpat. Kādu vakaru sāku izdomāt dažādus stāstus par rūķi Tilliju, viņa palīdzi brīnumzoliņi un abu kopīgajiem piedzīvojumiem miega nešanas misijās. Maniem puikām ļoti iepatikās, un viņi katru vakaru pieprasīja stāstus tikai par Tilliju un zoliņi. Tomēr laika gaitā viņi sāka koriģēt manu stāstījumu, jo apgalvoja, ka ieviesušās kļūdas no iepriekšējo vakaru stāstījuma. Saprātu, ka man jālabojas un jāsāk pierakstīt visi stāsti, lai maniem «redaktoriem» nav tik daudz pretenziju. Un tā viena rindkopa pēc otras, rakstīšana man kļuva par miera ostu tobrīd diezgan trausksmainajā pandēmijas laikā.

No pirmajām uzrakstītajām rindām līdz brīdim, kad grāmatu turēju rokās, pagāja četri gadi. Izklāusās daudz, vai ne? Bet man dzīvē nekas nenotiek ātri, man vienmēr viss notiek ar šādiem tādiem sarežģījumiem. Tomēr nebaidos uzsākt jaunas lietas, jo tas, ka viss neies kā pa «sviestu», mani nebaida, to uztveru kā daļu no mērķa sasniegšanas procesa. Starp citu, sākotnēji darbu pie grāmatas ilustrēšanas uzsāka cita

ilustratore, tomēr dažādu apstākļu dēļ pabeigt darbu nevarēja, tad nu talkā nāca talantīgā māksliniece Jekaterina Griškjāne.

Kā juties, kad uzzināji, ka savu grāmatu izdos «Zvaigzne ABC»?

– Kad nosūtīju grāmatas manuskriptu, pat necerēju, ka tik liela izdevniecība vispār pamanīs manu darbu. Tomēr izdevniecības pārstāvji piekrita grāmatu izdot. Saku lielu paldies brīnišķīgajai grāmatas redaktorei Dacei Lorensai par tik lielu atbalstu un iesaisti, lai grāmata taptu. Viennozīmīgi varu teikt, ka sadarbība ar izdevniecību «Zvaigzne ABC» izvērtās necerēti veiksmīgi un iedrošinoši, lai pat tādi cilvēki kā es – bez iepriekšējas pieredzes rakstniecībā – tiktu pie savas pirmās grāmatas.

Kāda izveidojās sadarbība ar ilustratoru?

– Jekaterina Griškjāne ir brīnišķīga māksliniece. Tiklīdz redakcija piedāvāja, ka ilustrācijas varētu zīmēt tieši viņa, ka manas puses bija 100 % jā! Viņas zīmētie tēli ir tik mīļi un bērniem viegli uztverami. Jekaterina paveica lielisku darbu, jo spēja iedzīvināt tēlus tā, kā biju iztēlojusies. Pat ne tik vienkāršo tēlu kā Brīnumzoliņe Nr. 31 viņa attēloja tā, ka uzreiz var sajust, ka tēls ir dzīvelfīgs un interesants.

Grāmatai ir diezgan garš nosaukums. Kā tas radās?

– Patiesībā nosaukums varēja būt pat

vēl garāks, tomēr ar redaktori vienojāties par kompaktāku variantu. Grāmatas galveno varoni sauc Tillijs, kurš dzīvo Slīpīšu ciemā. Tillijs ir rūķis, kurš nes miegu bērniem. Bet rūķi jau nevar tā vienkārši iebrāzties mājā un nodot miegu bērniem. Rūķus neredzamus padara brīnumzoliņes, kuras izskatās kā parastas apavu zoles. Man bieži jautā – kāpēc ir brīnumzoliņe Nr. 31? Ir tā, ka zoliņu meistars tām nepiešķir vārdus, bet gan ciparus. Tad nu citādāk nemaz nevarēja būt, kā iekļaut galveno varoņu vārdus grāmatas nosaukumā.

Kur smelies iedvesmu radošiem darbiem? Vai ir idejas nākamajai grāmatai?

– Mana vislielākā iedvesma bija un ir mani divi puikas. Mums ir rituāls vakaros lasīt grāmatas pirms gulētiešanas, tad norimst dienas steiga, un bieži vien bērni ļauj vaļu savām pārdomām par ikdienas gaitām un pat sarežģītām lietām par pasaules kārtību. Man ir dikti laimējies, ka dzīvoju Ozolniekos, tuvu ezeram un mežam. Mums ir arī ārkārtīgi draiska suņu meitene Bille. Mežs ir pilns ar putniem, un no agra pavasara līdz vēlam rudenim varu vērot putnus, to izdarības.

Galvā ik pa laikam pavīd doma par vēl kādu stāstu bērniem. Nerakstu ar domu «kaut tikai bērniem patiktu», man šķiet, tad stāsti sanāk samāksloti, un bērni to jūt. Man ļoti patīk tā «ampelēšanās» sajūta, kas pārņem, kad rakstu, jo tad nav likumu un noteikumu, kas ir pareizi un kas nē.

«Porcelāns»

Foto no Kristīnes Sekijevskas personīgā arhīva

KRISTĪNE SEKIJEVSKA ir dzejas krājuma “Porcelāns” autore.

Pastāsti par sevi un savu saikni ar Latgali.

– Preiļos esmu dzimusi un uzaugusi, absolvējusi Preiļu 1. pamatskolu un Preiļu Valsts ģimnāziju. Pēc vidusskolas absolvēšanas devos studiju gaitās uz Rīgu. Iestājos RSU Sarkanā Krusta medicīnas koledžā, kur ieguvu ārsta palīga izglītību. 2015. gadā, vēl būdama studente, sāku strādāt Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestā kā sanitāre. 2018. gadā, atgriežoties Preiļos, turpināju darbu dienestā, paralēli studējot Rīgā un iegūstot neatliekamās medicīnas ārsta palīga kvalifikāciju, kas jau savukārt ļāva pakāpties augstāk un strādāt par Neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes vadītāju. Palielinājās atbildības apjoms, jo brigādes vadītājs ir atbildīgs par visu brigādes darbu, kā arī pieņem lēmumus par pacienta ārstēšanas un nogādāšanas procesu. Jau pēc diviem gadiem kļuva par Preiļu punkta vecāko ārsta palīgu. Pašreiz vadu Preiļu NMP punktu, turpinu arī darbu brigādē. Paralēli studēju psiholoģiju magistrantūrā Daugavpils Universitātē.

Esmu pilnībā apmierināta ar dzīvi Latgalē, šeit ir viss, kas man vajadzīgs, – sirsnīgi cilvēki, miers, daba, kur veldzēties un smelt spēkus pēc dežūrām, fantastisks darba kolektīvs.

Kā tapa šis dzejas krājums?

– Pirmos dzejoļus uzrakstīju vēl vidusskolas laikā, apmēram 16–17 gadu vecumā. Gadiem ejot, laiku pa laikam kaut ko rakstīju, bet nekur npublicēju. Viss uzrakstītais glabājās kladītēs vai viedtālruņa piezīmēs. Pirms dažiem gadiem pa vienam dzejolim sāku publicēt sociālajā platformā *Facebook*. Radi un draugi mudināja izdot savu krājumu, jo viņiem iepatikās tas, ko es rakstu. Tā radās pirmie aizmetņi idejai par savu grāmatu.

Ilgi dzīvoju ar domu, ka vēlos izdot krājumu. Sākotnēji uzrakstīju e-pastu apgādam «Zvaigzne ABC». Man laipni atbildēja, ka pašreiz dzeja nav īsti pieprasīta, joprojām priekšroka tiek dota klasiķiem. Biju nedaudz sarūgtināta, taču nolēmu, ka tas mani neatturēs no sapņa piepildīšanas. Sāku internetā meklēt un pētīt dažādu izdevniecību piedāvājumus, līdz ieraudzīju informāciju par izdevniecību «Ezerrozes grāmatas». Tobrīd izdevniecība piedāvāja autoriem sadarbību, aicinot pieteikties dzejas kopkrājumam «Neizraudātā rītdiena». Atlasīju dzejoļus, kas atbilst krājuma tematam, nosūtīju tos izdevniecībai un saņēmu pozitīvu atbildi, ka ar mani tiek noslēgta sadarbība. Pēc kopkrājuma saņemšanas biju ļoti apmierināta gan ar komunikāciju, gan ar sniegtā pakalpojuma kvalitāti. Saprātu, ka savu pirmo dzejas krājumu noteikti vēlēšos izdot tieši izdevniecībā «Ezerrozes grāmatas».

Skaistākie dzejoļi man tapa brīžos, kad jutos vissliktāk. Es nekad nerakstīju kādam. Rakstīju tieši to, ko jutu. Sev. Jo tā, šķiet, bija visvieglāk izlādēties. Daudzi dzejoļi ir dzimuši brīžos, kad dzīvē piedzīvoju tuvu cilvēku zaudējumus – nāves, šķiršanās, izvēles. Arī neizsakāmas ilgas pēc dvēseliska tuvuma un patiesas mīlestības atnesa man vārdus, kas savērpās dzejoļos. Liela daļa dzejoļu radās spēcīgu emociju iespaidā. Tās bija iemīlēšanās, arī brīži,

kad jutu īpašu saikni ar dabu, ko izdevās iepīt dažādās metaforās. Tādējādi parādīju, ka cilvēks ir nenodalāma dabas sastāvdaļa un daudzus procesus cilvēka esībā var paskaidrot caur dabu. Visi krājumā publicētie dzejoļi ir tapuši vairāk nekā desmit gadu garumā ar mazākiem un lielākiem pārtraukumiem.

Grāmatai ir lakonisks nosaukums. Kā tas radās?

– Kādu dienu uzrakstīju dzejoli ar tādu pašu nosaukumu. Dzejoļi vēlējos atainot savu ceļu līdz tai sievietei, kāda esmu pašreiz. Salīdzinājums ar porcelāna trauku šķita ļoti veiksmīgs un interesants. Un jau tad, kad biju to uzlikusi uz papīra, pēkšņi atskārtu, ka man ir gatavs grāmatas nosaukums! Turklāt viss, kas nāca prātā saistībā ar šo nosaukumu, šķita tik atbilstošs un iederīgs. Saprātu, ka, pašai negaidot, esmu radījusi veselu konceptu tam, kādu ideju/vēstījumu nesīs grāmata kopumā.

Deduktīvi no nosaukuma izrietēja arī nodaļu nosaukumi, kas secīgi ataino porcelāna trauka radīšanas procesu. Metaforiski šim procesam var pielīdzināt personības veidošanās ceļu. Sākotnēji tā ir kā masa – viegli veidojama, padevīga. Vēlāk apstākļu, vides ietekmē tā ieņem formu. Tālāk, saskaroties ar grūtībām, šķēršļiem, tiek dedzināta, kā rezultātā nocietinās. Veidojas tā saucamās *maskas*, barjeras. Pēc krāsns gatavais trauks tiek krāsots un dedzināts vēlreiz, kas simbolizē kritumu un kāpumu norisi dzīvē, un galarezultātā ir gatavs porcelāna trauks jeb personība.

Dzejas krājumu rotā fotogrāfijas, kas tik skaisti sasauca ar tēmu «porcelāns». Pastāsti par sadarbību ar fotogrāfi!

– Ideja par vizuālo noformējumu radās drīz pēc tam, kad biju izlēmusi par labu grāmatas nosaukumam «Porcelāns». Man ir ļoti palaimējies, ka man apkārt ir daudz radošu personību. Viena no tām ir Sintija Bērziņa, ar kuru kādreiz kopā trenējamies sporta skolas volejbola sekcijā. Sintijai pieder porcelāna darbnīca Preiļos, un, plānojot fotosesiju, jau zināju, ka idejas realizēšanai uzrunāšu tieši viņu. Bija skaidra vīzija par to,

ka attēlos vēlos būt es pati, lai tie sasauktos ar saturisko vēstījumu. Fotogrāfiju radīšanas procesā, ļaujot porcelāna masai plūst pār ādu, ļoti dziļi izjutu katru nodaļu, atceroties visu, kam savā dzīvē esmu gājusi cauri.

Šajā radošajā piedzīvojumā man palīdzēja mana fantastiskā darba kolēģe Karīna Grebeža, kura papildus darbam dienestā aizraujas ar fotogrāfēšanu un dažādām citām aktivitātēm. Jau iepriekš biju fotogrāfējusies pie Karīnas, un jāteic, ka viņa vienmēr ir spējusi burtiski *redzēt man cauri*, spējot radīt foto ar to noskaņu, kādā biju nonākusi.

Kā juties, kad uzzināji, ka «Ezerrozes grāmatas» izdos tavu grāmatu.

– Jutos fantastiski! Tas, man šķiet, ir viens no savīlinojošākajiem brīžiem jebkura cilvēka dzīvē, kurš kaut ko rada. Man ir patīams prieks, ka atklāju «Ezerrozes grāmatas», jo šī izdevniecība dāvā ļaudīm iespēju piepildīt sapni par savu grāmatu. Turklāt komanda ieliek savu sirdi un dvēseli, izlolojot katru lappusi. Jāuzteic izdevniecības vadītājas Agneses Piļānes profesionālā attieksme, augstās saskarsmes prasmes un rūpes par klientiem. Esmu pateicīga izdevniecībai par darbu, par to, ka ļauj sabiedrībā mazāk zināmām personām laist klajā savu radošo veikumu, tādējādi parādot citiem, ka mūsu vidū ir ļaudis, kas ne tikai patērē, bet arī spēj kaut ko dot citiem.

Kur smelies iedvesmu radošiem darbiem? Vai ir idejas nākamajai grāmatai?

– Iedvesmu sniedz dzīve – pieredze, cilvēki, attiecības, novērojumi. Man patīk reālas pieredzes, nevis izdomāti stāsti, jo tieši reālie atbalsojas mūsos visskaļāk. Studējot psiholoģiju, rodas daudz ideju, kas organiski iekļaujas dzejā. Tagad rakstu vairāk par cilvēka iekšējo pasauli, to salīdzinot ar vienkāršiem dzīves tēliem. Turpināšu rakstīt dzeju, bet kādudien varbūt taps arī psiholoģisks romāns. ▀

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem».

«Par projekta raksta «Ceļš līdz debijas grāmatai» saturu atbild SIA «Vietēja»».

MAF

Mediju atbalsta fonds